

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Capvt III. De delectatione morosa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Ratio, est quia delectationes eiusmodi non variantur specie ex varietate conditionum illarum personarum. Non variantur autem, quia satis, superque, & ad æquatè sumunt contrahuntque suam omnes turpitudinem ex oppositione cum virtute temperantiae, quæ nunc sola violatur: neque enim ille animus, sic sitiens in sola voluptate, procedit ad violandum, seu ad desiderium violandi in speciale conjugatæ, solutæ, factæ. &c. ergo satis explicatur per solam oppositionem ad virtutem castitatis.

4. Non sic, si quis delectaretur de concubitu conjugatæ, formaliter, uti conjugata est, seu ut nupta est, seu ut sacra est (id, quod certè rarissimum erit) tunc enim esset necesse id explicare, ut ex se patet: nam propterea, si quis se morosè delectaret de concubitu sodomitico, non satis esset si diceret: *Delectatus sum de copula illicita*; sed debet hanc specialitatem explicare, quia tunc formaliter delectatio versatur in talem copulam, ut diversam à naturali congestu.

4. Quod diximus de delectatione morosa, videtur etiam secundum hanc sententiam, dicendum de aspectibus, quando quis respicit mulieres affectu venero, sine progressu ad eas concupiscendas: quia tunc videtur similiter, interius delectatio tota consummari. At si eisdem venero mortali affectu tangeres, quia ceteris actio consummatur, esset personæ conditio declaranda.

6. An verò sicuti certum est, quod qui vovit castitatem, si morosè delectetur de obiecto turpi, verbi gratia, de fornicatione, debet explicare suum Votum, quia sic adversus Castitatem, & adversus Religionem delinquit, ita coniugatus, si similiter morosè delectetur, obstringatur in Confessione explicare, se esse conjugatum: Affirmat Vasquez, *part. 2. tract. 2. disp. 112. cap. 2. num. 10.* quia fides Matrimonij obligat, non solum corpus, sed etiam mentem in aliud obiectum turpe non collocare. Negat Hurtadus de subiecto pecc. d. 4. diff. 10. his verbis: *Docet Vasquez conjugatum, qui venerè delectatur de fornicatione cum uxore sua, non tantum, peccare peccato luxurie contra castitatem, sed etiam peccato adulterij contra fidem Matrimonij. Id tamen difficile est, & absque sufficienti fundamento probatum, quia difficile est, & absque sufficienti fundamento, in Matrimonio præstari fidem conjugij non collocandi mentem in aliena. Hæc Hurtadus sane probabiliter.*

Iam esse in tactibus ex se honestis, v. g. osculo more patriæ, sed inhonesto tantum ex pravo affectu, colligitur ex dictis.

De locutione turpi silente in sola locutionis delectatione, dixi in superioribus libro septimo, cap. 8. præfatum §. 4.

De unico actu desiderij versantis circa multa obiecta, dixi c. 1. §. 8 & 9.

7. Hæc in *Methodo Confessionis* pro ea occasione in medium attuli ubi supposui, delectationem internam de obiectis graviter illicitis, voluntariè sumptam esse peccatum: quod, licet certum si, siquidem non multò antè diximus, talem esse delectationem, quæ est obiectum, unde illa conquiratur: tamen adhuc tanquam in proprio loco idem hæc distinctius est explicandum, & illustrandum magis, quod iam in cap. sequenti faciam.

8. Sed nolo illud hic non addere. Emmanuel Sæ, v. Confessio, num. 16. sic habet: *Qui delectatus est de peccatis præteritis aliis confessis, id solum oportet confessari, non autem exprimere, quia illa fuerint peccata. Verum id, fuit in editione Romana deletum. Et quidem merito, nam delectatio in peccata diversa, quamvis iam confessæ, non tendit in unam rationem communem, sed in ipsas malicias homicidij, verbi gratia furti, ornicationis. &c. lege Sanchez, lib. 1. in Decal. cap. 2. m. f. 1. dicentem se latere fundamentum huius doctrinæ Emmanueli.*

CAPUT IV.

In quo vitæ statu liceant cogitationes morosæ in materia luxurie.

1. Primo esse potest, Primum, quoad omnino licet. Secundò, quoad conjugatos. Tertiò, quoad solutos. Quartò quoad olim conjugatos, nunc solutos quoad viduos.

2. Quoad omnino Solutos, Sicuti his sub mortali licet copula, pollutio, distillatio, commotio spirituum, generatio intervenientium, ita nec delectatio, nec cogitatio de illis: Sicuti autem his, solum sub veniali, licet multos actus non libidinosos, & sub nullo actu naturalis, ut fusè explicuimus lib. 7. cap. 2. sub veniali, vel sub nullo eorum delectationem, & cogitationem usurpant. Quæ omnia patent ex Aristotelis fundamentis, quod talis sit delectatio, illud, unde desumitur.

3. Vna superest pro omnino solutis hæc explicatio difficultas. An ij licet queant delectari morosè in luxurie, vel in appetitu sensitivo, cogitando, imaginando copulam, quam sperant habere cum minima, quando illam uxorem docent? Et respondet Sanchez lib. 9. de matrim. d. 47. num. 4. citat. quibus adde Vasquez *part. 2. tract. 1. d. 114.* quævis enim cōspicere, imò, & desiderare licet, licet id tamen solum intra terminos, & cancellos esse debet, quibus non transiliant ad delectationem libidinis præsentem, hoc est, cui in eo statu, quo solus sunt, luxurie adhæreant. Ratio est, quia illa delectatio futura copula, apprehensa ut præsentis, vel etiam apprehensa ut futura, sed nunc præsentem delectationem, motusque sensuales patiente, prohibita est solutio, ergo illis illicita. Prohibita autem est, quia ex se ad libidinem, & est eius inchoatio, ut viduimus supra num. 9.

Quo autem modo, data causa excusante, possit in operationibus, licet ex illis prævideatur pollutio, distillatio, &c. dixi fusè sup. lib. 7. c. 3. §. 5.

Quoad Conjugatos, dixi plenè sup. ibidem, cap. 1. §. 5.

4. Quoad Sponsos, Sponsasque. Sicuti supra docuimus, his licet quoddam pudicos tactus, amplexus, signa, quando exhibentur sine periculo pollutionis, consensus in illam, modo ibidem explicato; sic in presenti concedimus, posse eos morosè in illis pudicis actibus, amorisque signis delectari, eaque cogitare, vel imaginari, sine prædicto, vel simili periculo. Sanchez ibid. num. 6. Vasquez, ibidem, num. 2. Leti, ibid. cap. 3. dub. 1. §. num. 120 lege Bonac. mox citandum. Licet ex illo principio torres dicto: *Cui licet operari, & voluptas inde derivata.* Contra, sicuti ibidem docuimus, his nequaquam licet tactus impudicos, & multò minus copulam, ita hic propter idem principium abstinemus, nec cogitationem morosam de illis, nec delectationem, ulla ratione licere. Illi ergo licet poterunt delectare copulam modo dicto num. 3. de solutis, sed eis licebit de illa delectari, nam in hoc sunt omnino soluti pares.

Vide mihi displicet Fagundez, præcepti. 9. in Decal. cap. 4. numero 3. docens probabile esse, id licere: nam enim est probabile, etiam propter rationes, quas ipse met prosequitur. Et quæso te, Fagundez si dum respondes ad primum argumentum contrariæ sententiæ sic habes: *Ad primum dico, delectationem appetitus sui talem esse, quale est obiectum, unde, cum fuerit ex sua natura in obiectum præsens, hoc est, in matrimonium præsens, & tale matrimonium non detur, sequitur etiam deesse copulam moralem. Si, inquam, sic docetur de delectatione, in eodem loco ante sex circiter lineas, docuimus*